

Universitätsbibliothek Paderborn

Cvrsvs Theologici ...

Ea Brevitate Conscriptus, Qvam Tot Tantarvmqve Rervm Amplitudo Et
Varietas Patitvr ...

Quas Prima Pars Et Prima Secundæ Divi Thomæ Complectvntvr -
Qvæstiones Insvper Ad Mores & praxim spectantes, quæ peculiarem cum
Scholasticis habent connexionem, declarantur

Carleton, Thomas Compton

Leodii, 1659

Sect. V. Alia argumenta contendunt malitiam peccatis commiſſionis in
negatione consistere.

urn:nbn:de:hbz:466:1-13718

In entitate positiva prae- cise apparet malitia. passim usurpato à Theologis, & hic à S. Thoma q. 71. art. 6. citato: Peccatum est dictum, factum, vel concupitum contra legem aeternam: cum ergo prae- cise concepta entitate positiva actus, etiam per pos- sibile vel impossibile nulla concipiatur negatio, ha- beamus essentiam peccati commissionis, & forma- lissimè sit contra praeceptum negativum, ut latius supra, non est cur aliud ulterius ad illius concep- tum requiratur.

VIII. Solùm noto: parum quoad rem praesentem re- ferre, utrum bonitas & malitia actuum sit intrinse- ca iis an extrinseca, id est sola entitas actuum, an illa simul cum circumstantiis: cum enim & ipsa en- titas actus voluntatis & intellectus, & etiam circum- stantiae sint positivae, tota malitia actus contra prae- ceptum negativum erit positiva.

SECTIO QUARTA.

Mens Sanctorum Patrum circa mali- tiam peccati sitam in privatio.

I. OBICIES primò varia testimonia sancto- rum Patrum, universim asserentium mali- tiam omnem in privatione sitam esse, quae videri possunt in Bellarmino, & Valentia citatis: sic S. Dionysius de divinis nominibus cap. 4. ait Malum morale esse declinationem veri appetitus, & privatio- nem actionis bona: item Malum non esse existens, neque aliud, sed perfectionis, bonique proprii privationem. S. etiam Basilus ait, Deum non esse causam malorum: item malum esse desertionem boni. S. Damascenus malum docet esse privationem boni. S. Augustinus tract. 1. in Joannem. peccatum appellat nihil, & ob eam causam ait à Deo factum non esse: item esse defectum, alienationem, sive aversionem à Deo: quo etiam modo loquitur S. Fulgentius: S. Gregorius illud vocat tenebras. Tandem S. Justinus Martyr malum nihil aliud esse ait, quam corruptionem boni: & alia hujusmodi passim in Patribus reperiuntur, tum de malo generatim, tum speciatim de pecca- to, quae probare videntur ea in privatio sita esse. Omnium verò difficillimus, meo iudicio, hac in re est locus ille S. Augustini Tomo primo lib. 2. de moribus Manichaeorum cap. 3. ubi sic habet: per- centor vos quid sit malum: si dixeritis id quod nocet, ne- que hic mentemini: deinde subdit, quidquid nocet bono aliquo privat eam rem, cui nocet, nam si nullum bonum admittit, nihil prorsus nocet.

Difficilis lo- cus S. Au- gustini pro malitia sita in privatio.

II. Haec ferè sunt quae ex Patribus afferri solent, & sine dubio probabiliter ostendunt Patres obscu- rius hac in re esse locutos. Nihilominus Augu- stinum Augustino & Patres Patribus opponemus. Inprimis itaque peccatum in positivo situm esse probat illud supra allatum ex S. Augustino tomo 6. lib. 22. contra Faustum, cap. 27. ubi rationem peccati explicans, illam per positiva declarat asse- rens peccatum esse dictum, factum, vel concupitum contra legem aeternam. Deinde Patres malum illud, quod dicunt esse privationem, defectiorem, & aversionem à Deo, affirmant esse ipsum actum & motum liberum voluntatis, qui est formalissimè quid positivum, ita enim variis locis loquitur S. Augustinus tomo 1. lib. 2. de libero arbitrio, c. 20. & alii, & S. Damascenus lib. 4. de fide, c. 27. Vitium inquit, non est substantia nec proprietas substantiae, sed accidens. Et hoc sensu capiendus est S. Diony- sius cap. illo de divinis Nominibus dum affirmat malum neque existere, neque inesse iis quae existunt; R.P. Comptoni Theol. Scholast. Tom. I.

Frequenter affirmant Patres mali- tiam pec- cati consistere in positi- vo.

Docet etiam ipsum actum esse difformem reitè ratio- ni, & aver- sionem à Deo.

vult enim, ut cum explicat S. Thomas 1. p. q. 48. art. 3. ad primum, malum non esse in existentibus sicut partem aut sicut proprietatem naturalem, sed sicut accidens ortum ex naturà creaturæ.

Variis itaque modis explicari possunt Patres se- cundum diversas eorum locutiones. Quando er- go dicunt malum non esse aliquid, solum volunt contra Manichæos, non esse substantiam aliquam naturà suà malam, quales ponebant ipsi dæmones, sed tantum esse accidens ratione naturæ superaddi- tum. Quæ explicatio exinde suadet, quod pec- catum Patres dicant esse privationem boni, quod accepimus à Deo, & aliquando possidemus: unde S. Augustinus in Enchiridio cap. 12. ait peccatum minuire bonum subjecti, quod prius inerat, id est ut loquitur S. Thomas 1. p. q. 48. art. 4. corpore, habilitatem subjecti ad actum; ergo manifestum est non consistere in privatione, cum habitus illa sit ipsa entitas subjecti; minuit autem illam pecca- tum inducendo habitus vitiosos, per quos natura inclinatur ad actus pravorum.

III. Quod volint Patres, dum dicunt ma- lum non esse aliquid.

Quo pacto peccatum minuat ha- bilitatem subjecti.

Quando autem dicunt peccatum esse privatio- nem & nihil: primò responderi potest cum Lessio de perfectionibus divinis cap. 27. num. 179. esse moraliter loquendo, & in aestimatione prudentis viri privationem & nihil, cum sit recessus, & aver- sio à Deo, & à virtute ac bono rationis longissi- mè removeat: quam explicationem doctè & copi- osè profequitur Pater Jacobus Lobbetius in erudi- to suo opere de peccato, libro primo, propositio- ne quintà. Quare Sanctus Augustinus tractatu primo in Joannem cum dixisset peccatum esse nihil, eodem loco subjungit, ipsum peccatorem & ido- lum esse nihil, quod de privatione rigorosè sumptà, seu Physicè intelligi nequit, sed tantum de morali. Secundò dici potest, velle Patres peccatum esse privationem, seu corruptionem, non formalem, sed causalem & positivam: quo sensu ait S. Dio- nysius citatus, malum peccati esse privationem bono- rum divinatorum, defectum habituum, & operum &c. Ratio autem est quia vel remotè vel proximè omne peccatum est causa privationis bonorum supernatu- raliū, mortale proxima, veniale remota, quate- nus disponit ad mortale.

IV. Quo sensu dicant Pa- tres pec- catum esse pri- vationem, & nihil.

Ipsū pecca- torem esse idolum & nihil affir- mat S. Au- gustinus.

SECTIO QUINTA.

Alia argumenta contententia malitiam peccati commissionis in negatione consistere.

OBICIES Secundò: actus tunc censetur malus, quando datur privatio conformitatis cum lege, hac tamen privatione ablata, tollitur etiam malitia ab actu, ergo actus malitia sita est in privatione. Contra: hoc enim argumentum cla- rè probat malitiam multorum saltem actuum con- sistere in positivo, illorum scilicet actuum, per quos violantur praecepta negativa, per quos violantur praecepta negativa, conformitas privatione; quippe ad haec praecepta consistit in privatione, ac proinde carentia hujus privationis est quid positi- vum, privatio siquidem privationis est res positi- va privationi contradictoria. Exempli gratià, con- formitas cum praecepto non furandi est negatio furti, hæc, autem negatio, ut supra latius dixi, tollitur per actum ipsum furandi, ergo hic actus est per se malus & peccaminosus. Verum est quidem, dum quis transgreditur praeceptum positivum, semper ingreditur negatio, sed hæc transgressio fit per peccatum omissionis, non commissionis.

I. Conformitas cum lege in actibus, per quos violan- tur praecepta negativa, consistit in privatione; ergo hac pec- catis sita sita in positivo.

II. *Objic. Omne malum boni alicujus privationem infert; ergo in hac consistere potest peccatum.*

Objicies tertio: Omne malum infert privationem alicujus boni juxta illud S. Augustini lib. 2. de moribus Manichæorum, cap. 3. sect. præcedente, numero 1. citatum: semper enim malum realiquâ privat, ornatu scilicet, perfectione, proportionem, aut alio simili, ergo in illâ privatione dici poterit formaliter sita malitia. Confirmatur primo: illud est formaliter malum quod maximè distat à bono, bonum autem est esse & operari, ergo privatio est maximè mala. Confirmatur secundo: si actus sit malus, quia causat talem privationem, ergo privatio à fortiore erit mala.

III. *Malum in privatione interdum situm est, sed multò gravius est malitia positiva actus.*

Ad argumentum Respondetur distinguendo consequens: ergo in illâ solâ dici potest sita esse malitia, nego; in illâ, ita ut malitia actus non excludatur, concedo. Imò malitia positiva sæpè est gravius moraliter, ut jam ostensum est, odium enim Dei est multò gravius ratione positivi modi tendendi in Deum, quàm ratione negationis amoris, quam infert, hæc quippe subinde in eo casu non est mala moraliter, ut supra probavimus. Ad primam Confirmationem distinguo antecedens: malum morale formaliter est quod maximè distat à bono causaliter, concedo antecedens; quod maximè distat entitativè, nego. Ad secundam Confirmationem dico, & privationem illam esse malam, & magis malum esse actum positivum, ad quem sequitur, & ut, ajunt, *mali corvi mala ova*. Privatio autem illa est mala Physicè tantùm & objectivè; actus verò ad quem sequitur est malus moraliter, quæ malitia est multò gravius.

IV. *Obj. Nullum positivum esse oppositum bono, cum bonum & ens convertantur.*

Objicies quartò: malum, ut videtur ex terminis notum, est oppositum bono, sed nullum positivum est oppositum bono, cum ipso facto quòd sit ens positivum, aliquam boni rationem necessariò participet. Confirmatur: hinc enim sequeretur Deum amare ipsam peccati malitiam, cum amet quidquid in se habet bonitatem, omne autem positivum aliquam habet bonitatem, bonum quippe unum est ex prædicatis entis. Confirmatur secundo, nam ulterius sequeretur Deum esse causam peccati.

V. *Bonum variis modis sumi potest.*

Ad plenam argumenti hujus, quod præcipuum censetur in hac materiâ solutionem, Notandum bonum variis modis sumi: secundum ergo acceptionem illam communem boni, quòd scilicet bonum illud sit cui nihil deest eorum quæ requirit, seu uno verbo quod est perfectum bonum, imprimis est transcendente, seu essentiale ut loquuntur nonnulli, sic dictum, quod nil ei ad entitatem propriam, seu essentiam constituendam requisitum deest. Unde nulla res positiva sive divisibilis, totalis vel partialis existere potest, quæ hoc sensu bona non sit. De hac bonitate præcisè non agunt Patres quando asserunt res seu substantias à Deo creatas debere esse bonas, volunt enim aliam eas habere bonitatem quàm merè transcendentem, ejusmodi nimirum, ut ratione illius dicantur gratæ Deo, & propria Dei opera, atque ab ipso intenta, quæ omni enti positivo, nec secundum auctores contrariæ sententiæ conveniunt: & parum probassent Patres contra Manichæos, contra quos hac in re præcipuè disputabant, si solum ostendissent substantias illas esse æquè bonas, ac est odium Dei, quod habet bonitatem transcendentem.

Non de bono transcendentis, sed de aliâ peculiaris bonitate in rebus reperià loquuntur Patres.

Secundò itaque bonum idem dici potest, quod in certo aliquo modo, specie & ordine completum, ita scilicet, ut res non solum habeant bonitatem transcendentem seu essentialem, (hac enim nulla res carere potest) sed omnino perfectæ sint & integre, seu omnia habeant ad completam constitu-

VI. *Aliud, & perfectius bonum est bonum prædicamentale.*

tionem necessaria, tam quoad partes substantiales, quàm naturales proprietates. Hæc autem bonitas dici potest prædicamentalis, singulæ verò partes, sive substantia sint five accidens, ut bonæ sint, tales esse debent, ut sint naturâ suâ aptæ & proportionatæ ad hujusmodi ens perfectum constituendum, quod omni rei etiam positivæ non competit. De bonitate hoc modo sumptâ loqui videntur Patres, dum ajunt substantias à Deo creatas esse bonas. Tandem bonum relativè idem est ac alteri conveniens, de quo alibi.

Malum etiam totidem fere modis sumi solet: licet enim nullum dari possit ens transcendentia-ter malum, cum ipso facto quòd sit ens, habeat bonitatem transcendentem, potest tamen dari malum prædicamentale, quoties nimirum aliquid rei cupiam, vel ad substantialem vel accidentalem illius perfectionem & integritatem deest. Unde malus equus dicitur cui deest pes, mala navis cui malus, aut gubernaculum, &c. Malum similiter relativum idem sonat quod alteri nocens seu disconveniens, idque vel simpliciter, ut peccatum, error &c. vel secundum quid, ut frigus quod igni malum est, aquæ bonum.

Quid sit bonum relativè.

VII. *Dari nequit propriè malum transcendentia.*

Malum simpliciter & secundum quid.

Hinc ad objectionem Respondetur, quantumvis res habeat bonitatem transcendentem, adhuc posse esse alteri malam seu disconvenientem, quatenus scilicet per se nocumentum ei adfert, impediendo nimirum harmoniam, vel pulchritudinem alicui rei debitam, quæ etiam ratione una substantia potest esse mala alteri, ut ignis vehemens homini, vel ligno. Deinde quis neget esse malum habere in se aliquid ex naturâ suâ inclinans & determinatum ad effectus malos producidos, & privationes subjecto malas inferendas, quales sunt error, habitus vitiosi, & similia. Siquis autem obstinatè velit omne malum in ablatione consistere, dici potest hoc etiam suo modo rei positivæ malæ competere, quæ aufert negationem sui, quæ aliquo modo erat bona subjecto, cum harmonia, pulchritudo, & alia hujusmodi in rebus positivis ita sitæ sint, ut quasdam etiam conpotent negationes.

VIII. *Bonum transcendentia potest alteri esse malum, seu disconveniens.*

Res positiva variis modis possunt esse alia mala.

Ad primam Confirmationem, imprimis dici potest latius patere bonum quàm amabile; hoc enim præter entitatem positivam, dicit convenientiam, quæ in peccato & rebus omnibus per se malis non reperitur, unde & à Sanctis Patribus non vocantur entia simpliciter (hoc enim tantum tribuunt substantiis, & earum proprietatibus) sed solum entia secundum quid. Et hoc sensu dicitur Deus Sapientiæ 11. vers. 25. diligere omnia quæ sunt, nempe quæ sunt simpliciter, quæque propriè censentur opera Dei, licet illa etiam postrema, sicut secundum quid dicuntur esse, ita & secundum quid dici possunt amari à Deo. P. Herice tamen 1. p. d. 18. cap. 1. num. 9. & alii affirmant peccatum, ut est merè terminus omnipotentis divinæ, à Deo amari, sub hac enim ratione inquirunt, non est malum, sed solum prout procedit à facultate creatâ, hoc namque modo tantum actus ille est difformis rationi, non ut procedit à Deo, sic etiam hi auctores aiunt illud esse secundum rectam rationem, est enim conforme rationi, ut Deus indemnem servet libertatem creaturæ. Ad secundam Confirmationem latè dictum est Disputatione 28. & 29. Physicorum, quò proinde Lectorum remitto.

IX. *Latius patet bonum, quàm amabile.*

Possumus actus peccati modo dici amari à Deo.